

selv om de danske Statsbaner har faaet deres Kul fra Tyskland, vil det dog være alle bekendt, i hvilken Grad Fragterne for de engelske Kul har indvirket paa Prisen paa tyske Kul. Det er en afgørende Forskel, som jeg synes det er besynderligt, at det ærede Medlem ikke selv har fremført. For det er alt, hvad vi mangler: Kul til rimelige Priser. Saa snart Statsbanerne kunde arbejde med Kul til rimelige Priser, var det hele i god Orden, saa forelaa den Forrentning af Statsbanerne, som de ærede Medlemmer efterlyser. Jeg skal yderligere oplyse, at de preussiske Statsbaner heller ikke i andre Henseender har de samme Vilkaar som vi. De har f. Eks. ingen Fægedrift og kan tillade sig at indskrænke Kørselen paa de Ruter, som de synes betaler sig daarligst. Det tror jeg ikke, vi her i Landet uden videre kan faa Rigsdagens Medvirkning til. Og endelig — hvad jeg dog ikke tør sige bestemt — maa jeg antage, eftersom det ærede Medlem selv oplyste, at den almindelige Trafik var stærkt aftaget under Krigen, at en hel Del af det Overskud, de preussiske Baner regner med, skriver sig fra militære Transporter. Overhovedet synes jeg, at en Sammenligningsmulighed mellem de preussiske Statsbaner og de danske under disse Forhold er helt udelukket.

Det gaar her, som det saa ofte gaar, naar man fremdrager et Forhold til Sammenligning, at Følgen er den, at man bliver uenig om en Ting til, og saa kunde man lige saa godt være blevet ved det, man fra først af var uenig om. Og det, man først var uenig om, var, hvorledes Taksterne skulde være for de danske Statsbaner. Derom vil jeg gentage, hvad jeg tidligere har fremsat, senest under en kort Bemærkning, at efter min Mening bør Statsbanerne, foruden at have deres Udgifter dækkede, give en rimelig Rente af deres Anlægs-kapital, men det vil ikke sige en fuld Rente af denne Anlægs-kapital; thi det vilde ikke være rimeligt, eftersom den danske Rigsdag, efter min Opfattelse med fuld Føje, giver Statsbanerne Opgaver at løse af kulturel og meget bred samfundsmæssig Betydning, som man ikke samtidig kan forlange skal forrente sig. F. Eks. de to kostbare Diagonalbaner, som er anlagt gennem Jylland, kan være af særdeles stor Betydning for Jylland, og efter min Opfattelse vil de blive af meget stor Betydning, hvorfor det ogsaa kan betale sig for Staten at foretage saadanne Anlæg. Men det vilde være urimeligt fra

første Færd at kræve en almindelig Forrentning af de hertil anvendte Kapitaler. Der maa altsaa foretages et vist Eradrag fra den fulde Rente for at naa til et Udbytte, der kan betegnes som en rimelig Rente af den Kapital. Staten har anbragt i Statsbanerne. Dermed vil jeg altsaa konstatere, at der i Virkeligheden er Enighed om, at Statsbanerne under normale Forhold bør betale en rimelig Rente af de Penge, som er anbragte i dem. Naar saa det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) siger: Ja, men saa maa man da ogsaa kræve, at Taksterne forhøjes, naar Banerne ikke betaler sig, vil jeg sige, at da er det ærede Medlem kommet helt bagefter, naar han forlanger denne Takstforhøjelse foretaget nu; saa skulde den være foretaget for meget længe siden. At komme ind paa det System, at Taksterne skulde følge Dagens eller i hvert Fald Tidens Bevægelser saa nogenlunde, er overhovedet umuligt, i det Øjeblik Taksterne fastsættes af Rigsdagen. Saa maatte man lægge det i Administrationens Haand at forandre Taksterne, efter hvad Dagens Behov krævede. Men jeg maa straks sige, at jeg er ikke Tilhænger af denne Tanke; jeg finder, at Rigsdagen har gjort ret i at fastholde dette Omraade som sit. Der kan derfor efter min Formening heller ikke rettes Bebrejdelser mod Statsbanernes Ledelse for manglende Hensyntagen til forretningsmæssig Drift, naar Taksterne ikke forhøjes. Det kan Statsbanernes Ledelse slet ikke gøre noget som helst ved. Statsbanernes Ledelse kan, hvad den har gjort i dette Tilfælde, i god Tid og paa alvorlig Maade oplyse Regeringen om, hvorledes Forholdet stiller sig, og hvorledes det antageligt vil udvikle sig i den kommende Tid. Og jeg har, efter min Opfattelse i ret god Tid, givet Rigsdagen Meddelelse derom, uden at man som Følge deraf har fundet det fornødent at skride til særlige Forholdsregler.

Men naar Systemet altsaa er dette, at det er Rigsdagen, som fastsætter Taksterne, hvoraf følger, at det er en temmelig tung Bevægelse at faa en saadan Takstlov forandret, mener jeg, man maa anlægge det Synspunkt, at dette Krav om Forrentning skal stilles for en Periode; man maa ikke, fordi det gaar galt et halvt eller et helt Aar, eller muligvis noget længere, som det desværre er Tilfældet for Øjeblikket, da Krigen har strakt sig langt ud over, hvad nogen af os havde ventet, betragte dette som tilstrækkelig Grund til at foretage en Takstforhøjelse. Jeg synes